

**Opravična št.:**

Up-564/16

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2019:Up.564.16

Akt:

Sklep Višjega sodišča v Kopru št. II Kp 5961/2013 z dne 2. 6. 2016 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Kopru št. X K 5961/2013 z dne 13. 4. 2016

Izrek:

S sklepom Višjega sodišča v Kopru št. II Kp 5961/2013 z dne 2. 6. 2016 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Kopru št. X K 5961/2013 z dne 13. 4. 2016 je bila pritožnikom kršena pravica iz 22. člena Ustave.

Evidenčni stavek:

S tem, ko je sodišče pritožnikom dalo na voljo tridnevni rok, da se izjavijo o predlogu tožilstva za podaljšanje začasnega zavarovanja, potem pa je ukrep podaljšalo, ne da bi počakalo na potek danega roka in na morebitne izjave pritožnikov, je pritožnikom onemogočilo aktivno sodelovanje pri odločanju o podaljšanju začasnega zavarovanja. S tem je sodišče pritožnikom odvzelo možnost, da se v postopku izjavijo o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev, kar pomeni kršitev pravice do izjave iz 22. člena Ustave. Stališče Višjega sodišča, da je Okrožno sodišče v Kopru v izpodbijanem sklepu že samo od sebe odgovorilo na navedbe, ki so jih pritožniki podali šele v kasnejših odgovorih, ki jih sodišče ob odločanju še sploh ni imelo v spisu, pomeni izvotlitev pravice do izjave in s tem dodatno kršitev 22. člena Ustave.

Geslo:

1.5.51.2.8 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Ugotovitev kršitve ustavne pravice.

5.3.13.19 - Temeljne pravice - Državljanke in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja „(19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31)“ - Načelo kontradiktornosti.

1.4.10.6 - Ustavno sodstvo - Postopek - Vmesni postopki - Izločitev sodnika.

Pravna podlaga:


Člen 22, Ustava [URS]

Člen 47, 49.1, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:

⌘

Dokument v PDF obliki:

 [Up-564-16 - Sklep.pdf](#)

 [Up-564-16.pdf](#)

Polno besedilo:

Up-564/16-8

22. 11. 2016

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki so jo vložili Matjaž Bizjak, Golnik, Franc Gorše, Ljubljana, družba Finis, d. o. o., Republika Hrvaška, ki jo zastopa direktor Franc Gorše, in Brane Gorše, Ljubljana, na seji 22. novembra 2016

sklenil:

1. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Kopru št. II Kp 5961/2013 z dne 2. 6. 2016 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Kopru št. X K 5961/2013 z dne 13. 4. 2016 se sprejme v obravnavo.

2. Ustavna pritožba Branka Goršeta zoper sklep Vrhovnega sodišča št. I Kr 5961/2013 z dne 17. 5. 2016 se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožniki izpodbijajo pravnomočen sklep o podaljšanju začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi, s katerim je bilo zavarovanje podaljšano do 15. 10. 2016. Pritožnik Brane Gorše izpodbija tudi sklep Vrhovnega sodišča, s katerim je to sodišče zavrnilo njegov predlog za prenos krajevne pristojnosti.

2. Pritožniki zatrjujejo kršitev pravic iz 2., 22., 23., 28., 29. in 33. člena Ustave ter pravic iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 - EKČP). Trdijo, da je postopek tekkel na podlagi zlorab zakonskih določb procesnega prava in da v postopku niso odločali objektivno nepristranski sodniki. Navajajo, da jim je sodišče določilo 3-dnevni rok, v katerem se lahko izjavijo o predlogu tožilstva za podaljšanje začasnega zavarovanja. Pritožniki so podali odgovore, pri čemer naj bi prvi trije pritožniki (Matjaž Bizjak, Franc Gorše in družba Finis) zatrjevali, da sodba Višjega sodišča nikoli ni postala pravnomočna, saj naj Višje sodišče ne bi odločilo o pritožbah prejemnikov premoženjske koristi, Brane Gorše pa naj bi v svojem odgovoru med drugim zahteval izločitev sodnika ter podal predlog za prenos krajevne pristojnosti. Sodišče naj prejetih odgovorov ne bi upoštevalo, saj naj bi še pred potekom roka za odgovor ugodilo predlogu in izdalo sklep, s katerim je podaljšalo začasno zavarovanje. Ker naj bi sodišče odločilo, preden je lahko sploh prejelo odgovore pritožnikov, naj bi pritožnikom kršilo pravico do kontradiktornega postopka iz 22. člena Ustave. Istočasno naj bi bila kršena tudi pravna jamstva iz 29. člena Ustave, saj naj pritožniki ne bi imeli primerne časa in možnosti za podajo odgovora na predlog tožilstva. V primeru, če je bil predlog za podaljšanje podan tako pozno, da je pretilo, da bo veljavnost sklepa o začasnem zavarovanju potekla, bi moralo sodišče

po mnenju pritožnikov odločiti tako, da bi hkrati varovalo pravice pritožnikov. Stališče Višjega sodišča, da je bilo skrajšanje roka nujno zaradi iztekajočega roka, naj bi torej kršilo pravna jamstva iz 29. člena Ustave. Kršitev pravice iz 22. člena Ustave z vidika obrazložene sodne odločbe pa pritožniki vidijo tudi v tem, da se sodišče z ničimer ni opredelilo do vprašanja, ali je sodba, s katero je bil Brane Gorše obsojen, drugim trem pritožnikom pa je bila odvzeta premoženjska korist, postala pravnomočna, saj o pritožbah prejemnikov premoženjske koristi sploh ni bilo odločeno.

3. Pritožniku Branetu Goršetu naj bi sodišče kršilo tudi pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. O predlogu za izločitev sodnika naj namreč sploh ne bi bilo odločeno tako, kot je predpisano v Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13 in 87/14 – v nadaljevanju ZKP), torej po predsedniku sodišča, temveč naj bi si Višje sodišče vzelo pravico, da odloči o tem na način, ki v zakonu ni določen. Vrhovno sodišče naj o zatrjevanih kršitvah ne bi sprejelo nobenega stališča, temveč naj bi navedbe ocenilo kot nezadovoljstvo s sodnim postopkom. Pritožnik navaja, da tovrstno svojevoljno tolmačenje procesnega prava pomeni nesorazmerno omejitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva. S tem, ko naj se sodišče ne bi opredelilo do okoliščin, ki jih je pritožnik navajal kot tiste, ki ne izkazujejo nepristranskosti sodnikov na prvi oziroma drugi stopnji, pa naj bi mu bila kršena tudi pravica do nepristranskega sojenja iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

4. Pritožnikom naj bi bilo kršeno tudi načelo zakonitosti iz 28. člena Ustave, in sicer zato, ker naj bi odvzem premoženjske koristi oziroma njegovo zavarovanje pomenil kazensko sankcijo. Začasno zavarovanje morajo biti po stališču pritožnikov podani zakonski znaki, torej verjeten obstoj terjatve ter objektivni in subjektivni elementi nevarnosti. Če se predlaga podaljšanje zavarovanja v fazi, ko je že izdana sodba, pritožniki menijo, da mora biti sodba pravnomočna, sicer podaljšanje zavarovanja ni dopustno. Neobstoj zakonskih pogojev za podaljšanje zavarovanja pa naj bi pomenilo poseg v načelo zakonitosti.

5. Pritožnikom naj bi bila kršena tudi pravica do zasebne lastnine iz 33. člena Ustave. Sodišče naj bi izdalo špekulativno sodbo, s katero naj bi tretjemu pritožniku (družba Finis) odvzelo nepremično premoženje, ker naj bi ga nanj prenesel Brane Gorše, pri čemer pa naj za lastništvo na tem premoženju ne bi obstajal noben dokaz. Izpodbijana odločitev o zavarovanju odvzema takega premoženja, čeprav naj bi bilo jasno, da to premoženje nikoli ni bilo last Braneta Goršeta, naj bi bila tista okoliščina, ki bi jo moralo sodišče po mnenju pritožnikov ob presoji utemeljenosti podaljšanja zavarovanja izrecno preizkusiti in nato podaljšanje zavriniti. Podaljševanje začasnega zavarovanja na premoženju tretje osebe, pri čemer naj ne bi bilo nobenega dokaza o povezanosti tega premoženja z obsojenim Branetom Goršetom, naj bi pomenilo nedopusten poseg v lastninsko pravico tretjega.

6. Višje sodišče je pritrdilo pritožnikom, da je sodišče prve stopnje s tem, ko je odločilo o podaljšanju začasnega zavarovanja, ne da bi počakalo na potek roka za odgovor, ki ga je samo določilo, kršilo prvi odstavek 502.c člena ZKP. Vendar pa ta kršitev po presoji Višjega sodišča sama po sebi še ne pomeni, da je izpodbijana odločitev nepravilna, saj se navedbe, ki bi bile podane v odgovoru, še vedno lahko ponovijo kasneje v pritožbi, pri čemer pritožbeno sodišče presoja tudi, kako je opustitev odgovora vplivala na pravilnost in zakonitosti odločbe. Po stališču Višjega sodišča se je sodišče prve stopnje že samo opredelilo o tem, kar so pritožniki navajali v kasnejših odgovorih na predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja, zaradi česar opustitev

pravice do odgovora ni vplivala na pravilnost izpodbijanega sklepa.

7. Drugačno težo pa je Višje sodišče pripisalo zahtevi za izločitev predsednika senata, ki jo je Brane Gorše podal v svojem odgovoru na predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja. Presodilo je, da predsedniku senata, ki je izpodbijani sklep izdal, še preden je izvedel, da je podana zahteva za njegovo izločitev, ni mogoče očitati kršitve prvega odstavka 43. člena ZKP, pač pa je treba presoditi le, ali je opustitev pravice do odgovora na predlog in s tem nezmožnost seznanitve z zahtevo za izločitev vplivala na zakonitost izpodbijanega sklepa. Višje sodišče je zapisalo, da bi sodnik, če bi upošteval rok za odgovor, izvedel, da je podana zahteva za njegovo izločitev in zato o predlogu za podaljšanje ne bi mogel pravočasno odločiti, temveč bi o tem odločal drug sodnik. Vendar pa nestrinjanje z vodenjem postopka, kar naj bi Brane Gorše navajal kot razlog za izločitev predsednika senata, po presoji Višjega sodišča ne more pomeniti utemeljenega razloga za izločitev sodnika. Glede na navedeno je Višje sodišče presodilo, da ugotovljena kršitev prvega odstavka 502.c člena ZKP ni vplivala na zakonitost izpodbijanega sklepa, v potrditev sprejetega stališča pa se je oprlo tudi na razloge iz sklepa Vrhovnega sodišča o zavrnitvi predloga za prenos krajevne pristojnosti.

B.

8. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo zoper pravnomočen sklep o podaljšanju začasnega zavarovanja sprejel v obravnavo. O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z izpodbijano sodno odločbo kršene človekove pravice oziroma temeljne svoboščine pritožnikov (1. točka izreka).

9. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo zoper sklep Vrhovnega sodišča zavrglo, ker ne gre za posamičen akt državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil, s katerim bi bilo odločeno o pritožnikovi pravici, obveznosti ali pravni koristi (2. točka izreka).

C.

10. Senat je sprejel ta sklep na podlagi druge alineje drugega odstavka in prve alineje prvega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – ZUstS) ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednik senata dr. Ernest Petrič ter člana dr. Mitja Deisinger in dr. Jadranka Sovdat. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik senata

⇒

Up-564/16-16

9. 5. 2019

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Matjaža Bizjaka, Golnik, Franca Goršeta, Ljubljana, družbe Finis, d. o. o., Republika Hrvaška, ki jo zastopa direktor Franc Gorše, in Braneta Goršeta, Ljubljana, na seji 9. maja 2019

odločilo:

S sklepom Višjega sodišča v Kopru št. II Kp 5961/2013 z dne 2. 6. 2016 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Kopru št. X K 5961/2013 z dne 13. 4. 2016 je bila pritožnikom kršena pravica iz 22. člena Ustave.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Okrožno sodišče v Kopru je z izpodbijanim sklepom podaljšalo odrejeno začasno zavarovanje zahtevkov za odvzem premoženjske koristi do 15. 10. 2016. Višje sodišče v Kopru je pritožbi obdolženega Braneta Goršeta in drugih treh pritožnikov zavrnilo kot neutemeljeni.

2. Okrožno sodišče je v izpodbijanem sklepu zapisalo, da do izdaje tega sklepa ni prejelo nobenega odgovora na predlog državne tožilke za podaljšanje začasnega zavarovanja. Višje sodišče je sicer pritrdilo pritožnikom, da je sodišče prve stopnje s tem, ko je odločilo o podaljšanju začasnega zavarovanja, ne da bi počakalo na potek roka za odgovor, ki ga je samo določilo, kršilo prvi odstavek 502.c člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14 in 66/17 – v nadaljevanju ZKP). Vendar pa je treba po presoji Višjega sodišča presoditi tudi, ali so bili razlogi za nespoštovanje roka v konkretnem primeru upravičeni ali ne. Ker se je v dani zadevi iztekel rok, do katerega je bilo odrejeno začasno zavarovanje, naj bi bilo sodišče primorano hitro odločiti. Vprašanje, kako je opustitev pravice do izjave vplivala na zakonitost odločitve, naj bi bila stvar konkretne presoje. Po stališču Višjega sodišča navedena kršitev sama po sebi še ne pomeni, da je izpodbijana odločitev nepravilna, saj se navedbe, ki bi bile podane v odgovoru, še vedno lahko ponovijo kasneje v pritožbi, pri čemer pritožbeno sodišče presoja tudi, kako je opustitev odgovora vplivala na pravilnost in zakonitost odločbe. Višje sodišče je presodilo, da se je sodišče prve stopnje že samo opredelilo do tega, kar so pritožniki navajali v kasnejših odgovorih na predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja, zaradi česar opustitev pravice do odgovora ni vplivala na pravilnost izpodbijanega sklepa.

3. Drugačno težo pa je Višje sodišče pripisalo zahtevi za izločitev predsednika senata, ki jo je v svojem odgovoru na predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja podal pritožnik Brane Gorše.

Glede tega je Višje sodišče presodilo, da predsedniku senata ni mogoče očitati kršitve prvega odstavka 43. člena ZKP.[1] Izpodbijani sklep je namreč izdal, še preden je izvedel, da je podana zahteva za njegovo izločitev. Zato naj bi bilo treba presoditi le, ali je opustitev pravice do odgovora na predlog tožilke in s tem nezmožnost seznanitve z zahtevo za izločitev vplivala na zakonitost izpodbijanega sklepa. Višje sodišče je sprejelo stališče, da bi sodnik, če bi upošteval rok za odgovor, izvedel, da je podana zahteva za njegovo izločitev, in zato o predlogu za podaljšanje ne bi mogel pravočasno odločiti, temveč bi o tem odločal drug sodnik. Vendar pa nestrinjanje z vodenjem postopka, kar naj bi Brane Gorše navajal kot razlog za izločitev predsednika senata, po presoji Višjega sodišča ne more pomeniti utemeljenega razloga za izločitev sodnika. Glede na navedeno je Višje sodišče presodilo, da ugotovljena kršitev prvega odstavka 502.c člena ZKP ni vplivala na zakonitost izpodbijanega sklepa.

4. Pritožniki zoper navedeni pravnomočni sklep vlagajo ustavno pritožbo in zatrjujejo kršitev 2., 22., 23., 28., 29. in 33. člena Ustave ter pravic iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP). Med drugim trdijo, da je postopek tekkel na podlagi zlorab zakonskih določb procesnega prava in da v postopku niso odločali objektivno nepristranski sodniki. Navajajo, da jim je sodišče določilo tridnevni rok, v katerem se lahko izjavijo o predlogu tožilstva za podaljšanje začasnega zavarovanja. Pritožniki so podali odgovore, pri čemer naj bi prvi trije (Matjaž Bizjak, Franc Gorše in družba Finis) zatrjevali, da sodba Višjega sodišča ni nikoli postala pravnomočna, saj naj Višje sodišče ne bi odločilo o pritožbah prejemnikov premoženjske koristi, Brane Gorše pa naj bi v svojem odgovoru med drugim zahteval izločitev predsednika senata ter podal predlog za prenos krajevne pristojnosti. Sodišče naj prejetih odgovorov ne bi upoštevalo, saj naj bi še pred potekom roka za odgovor ugodilo predlogu in izdalo sklep, s katerim je podaljšalo začasno zavarovanje. Ker naj bi sodišče odločilo, preden je lahko sploh prejelo odgovore pritožnikov, naj bi pritožnikom kršilo pravico do kontradiktornega postopka iz 22. člena Ustave. Hkrati naj bi jim bila kršena tudi pravna jamstva iz 29. člena Ustave, saj naj pritožniki ne bi imeli primerne časa in možnosti za podajo odgovora na predlog tožilstva. Če je bil predlog za podaljšanje podan tako pozno, da je pretilo, da bo veljavnost sklepa o začasnem zavarovanju potekla, bi moralo sodišče po mnenju pritožnikov odločiti tako, da bi hkrati varovalo pravice pritožnikov. Stališče Višjega sodišča, da je bilo skrajšanje roka nujno zaradi iztekajočega se roka za začasno zavarovanje, naj bi torej kršilo tudi pravna jamstva iz 29. člena Ustave.

5. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-564/16 z dne 22. 11. 2016 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo na podlagi ocene, da gre za pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je o tem obvestilo Višje sodišče v Kopru.

B. - I.

6. Veljavnost izpodbijanih sklepov o začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem premoženjske koristi je v času odločanja o ustavni pritožbi potekla.[2] Ustavno sodišče praviloma šteje, da v primeru, ko izpodbijani akt v času odločanja ne velja več, ni izkazan pravni interes za odločanje Ustavnega sodišča. Zgolj ugotovitev kršitve človekove pravice, ne da bi bil izpodbijani posamični akt razveljavljen ali odpravljen (prvi odstavek 59. člena ZUstS), namreč praviloma ne spreminja pritožnikovega pravnega položaja. Vendar pa Ustavno sodišče odloča drugače, kadar gre za

zadeve, v katerih je predmet ustavne pritožbe sodno odločanje o omejitvi osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave[3] ali sodno odločanje o stvarnih omejevalnih ukrepih v kazenskem postopku.[4] Učinkovito varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v teh primerih zahteva, da ima prizadeti možnost ustavnopravnega varstva tudi v primeru, ko izpodbijani sklep ni več veljaven.

B. - II.

7. Pritožniki med drugim zatrjujejo, da jim je sodišče določilo tridnevni rok, v katerem se lahko izjavijo o predlogu tožilstva za podaljšanje začasnega zavarovanja, nato pa naj bi še pred potekom roka za odgovor in še preden je sodišče prejelo odgovore ugodilo predlogu tožilstva in izdalo sklep, s katerim je podaljšalo začasno zavarovanje. Te navedbe je Ustavno sodišče presojalo z vidika 22. člena Ustave.

8. Ustava v 22. členu vsakomur zagotavlja enako varstvo njegovih pravic v postopku pred sodiščem in pred drugimi državnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, ki odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Po ustaljeni ustavnosodni presoji iz tega ustavnoprocenega jamstva med drugim izhaja pravica do kontradiktornega postopka oziroma pravica do izjave; slednja stranki daje možnost izjave o celotnem procesnem gradivu, ki je v sodnem spisu in ki lahko vpliva na odločitev sodišča.^[5] Pravica do izjave, ki temelji na spoštovanju človekove osebnosti in dostojanstva (34. člen Ustave), stranki torej zagotavlja, da jo bo sodišče obravnavalo kot aktivnega udeleženca postopka in ji omogočilo učinkovito obrambo pravic ter s tem možnost, da aktivno vpliva na odločitev v zadevi, ki posega v njene pravice in interese.[6] Ta ustavna pravica obdolžencu v kazenskem postopku omogoča, da se izjavi o vseh dejanskih in pravnih vidikih zadeve, ter mu zagotavlja, da bo subjekt in ne zgolj objekt postopka.^[7]

9. Tudi po sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) je treba v skladu z načelom kontradiktornosti kot enim od bistvenih elementov pravice do poštenega postopka iz prvega odstavka 6. člena EKČP stranki oziroma udeležencem postopka omogočiti, da se seznanijo z vsemi dokazi in stališči, ki so sodišču posredovani z namenom, da bi vplivali na odločitev v zadevi, ter da se do teh dokazov in stališč tudi opredelijo.[8] Ker EKČP nudi enak obseg varstva pravice do izjave kot Ustava, je Ustavno sodišče presojo očitkov pritožnikov v obravnavani zadevi opravilo z vidika 22. člena Ustave.

10. Na zakonski ravni je pravica do izjave o predlogu državnega tožilca za podaljšanje začasnega zavarovanja obdolženega in oseb, zoper katere je bilo začasno zavarovanje odrejeno, urejena v prvem odstavku 502.c člena ZKP. Po tej določbi lahko sodišče na obrazložen predlog državnega tožilca ob določenih pogojih podaljša začasno zavarovanje; preden odloči o predlogu, pa sodišče pošlje predlog ostalim udeležencem, da se o njem izjavijo, in jim določi primeren rok za odgovor.[9]

11. Kot je razvidno iz sklepa Višjega sodišča in iz vročilnic, ki so jih pritožniki priložili ustavni pritožbi, je sodišče predlog tožilstva za podaljšanje začasnega zavarovanja, odrejenega do 15. 4. 2016, prejelo 7. 4. 2016. Istega dne je sodišče odredilo, naj se predlog vroči pritožnikom skupaj s

pozivom, da lahko v roku treh dni podajo odgovor. Navedeni poziv je Brane Gorše prejel 11. 4. 2016, nanj pa je odgovoril 14. 4. 2016, torej v danem roku. Drugi trije pritožniki so poziv prejeli 18. 4. 2016 in so istega dne nanj tudi odgovorili.[10] Okrožno sodišče v Kopru ni čakalo na potek tridnevnega roka, ki ga je samo določilo, in sicer za nobenega od pritožnikov, temveč je 13. 4. 2016 izdalo izpodbijani sklep, s katerim je ugodilo predlogu tožilstva in je začasno zavarovanje podaljšalo za šest mesecev, to je do 15. 10. 2016.

12. Okrožno sodišče v Kopru je torej v skladu z zakonsko določbo pritožnikom dalo na voljo rok, da se o predlogu za podaljšanje začasnega zavarovanja izjavijo v treh dneh. Pritožniki so navedeni rok upoštevali in se pri tem utemeljeno zanašali na to, da bo sodišče, ki je samo določilo dolžino roka za odgovor, slednjega tudi spoštovalo. Vendar pa je sodišče ravnalo prav nasprotno, saj ni počakalo niti na to, da bi se 14. 4. 2016, torej še pred potekom začasnega zavarovanja, odrejenega do 15. 4. 2016, iztekel rok za odgovor vsaj za pritožnika Braneta Goršeta, temveč je o podaljšanju odločilo že 13. 4. 2016. Do tega dne se za nobenega od pritožnikov še ni iztekel tridnevni rok za odgovor in je torej razumljivo, da sodišče ni prejelo še nobenega odgovora. Višje sodišče je takšno

ravnanje sodišča prve stopnje upravičevalo s tem, da se je v dani zadevi iztekel rok, do katerega je bilo odrejeno začasno zavarovanje, zaradi česar naj bi bilo sodišče primorano hitro odločiti. Vendar pa je Ustavno sodišče že večkrat opozorilo, da se prizadevanje sodišča za izvedbo

[11] postopka brez nepotrebnega zavlačevanja ne sme končati v kršenju obdolženčevih pravic.

Tudi če tožilstvo (pre)pozno poda predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja, to ne more biti razlog, ki bi utemeljeval poseg v obdolženčevo pravico do izjave v postopku.[12] To pomeni, da je Okrožno sodišče v Kopru pritožnikom onemogočilo aktivno sodelovanje pri odločanju o podaljšanju začasnega zavarovanja in jim s tem odvzelo možnost, da se v postopku izjavijo o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitve. S tem jim je kršilo njihovo pravico do izjave iz 22. člena Ustave. Enako kršitev je zagrešilo tudi Višje sodišče v Kopru, ki je poseg v pravico do izjave pritožnikov upravičevalo s pritiskom časa zaradi poteka roka za začasno zavarovanje.

13. Stališče, da ugotovljena kršitev pravice do izjave ni vplivala na pravilnost in zakonitosti izpodbijane odločitve, je Višje sodišče utemeljevalo še z dodatnim argumentom; tako naj bi Okrožno sodišče v Kopru, čeprav ni počakalo na izjave pritožnikov in jih torej ni upoštevalo, kljub temu že vnaprej odgovorilo na navedbe, ki so jih pritožniki šele kasneje podali v odgovorih na predlog tožilstva. Tako stališče povsem razvrednoti pomen pravice do izjave iz 22. člena Ustave. Pravica do izjave namreč ni sama sebi namen, temveč služi temu, da se lahko stranka oziroma udeleženec postopka izjavi o določenem dejstvu, dokazu ali predlogu, da obrazloženo ugovarja nasprotnemu stališču in da skuša sodišče prepričati o pravilnosti svojega stališča. Pravica do izjave stranke je tako povezana tudi z obveznostjo sodišča, da se seznanj z navedbami strank, jih pretehta in se do bistvenih navedb v obrazložitvi odločbe tudi opredeli.[13] Odločitev glede podaljšanja začasnega zavarovanja se sicer res nanaša na odločanje o istem omejevalnem ukrepu, o katerem je bilo odločeno že z odreditvijo začasnega zavarovanja, a pomeni povsem samostojno odločitev sodišča. Poleg tega se lahko bistveno spremenijo tudi okoliščine, pomembne za odločitev.[14] Jasno je torej, da se sodišče, ki se z vsebino odgovorov strank na predlog za podaljšanje ukrepa ni seznanilo, saj ni počakalo na iztek roka za odgovor, nikakor ni moglo opredeliti glede navedb, ki so jih stranke podale šele v prihodnjih vlogah. Nasprotno stališče Višjega sodišča, da je Okrožno sodišče v Kopru v izpodbijanem sklepu že samo od sebe odgovorilo na navedbe, ki so jih pritožniki podali šele v kasnejših odgovorih, ob odločanju pa jih sodišče še sploh ni imelo v spisu, zato pomeni izvotlitev pravice do izjave in s tem dodatno

kršitev 22. člena Ustave.

14. Pravica do izjave iz 22. člena Ustave je ena od elementarnih procesnih pravic udeležencev v sodnih postopkih, ki skupaj s pravicami iz 23. in 29. člena Ustave zagotavljajo pošten kazenski postopek.[15] Kako pomembno je spoštovanje pravice do izjave, med drugim kaže dejstvo, da je pritožnik Brane Gorše v izjavi o predlogu za podaljšanje začasnega zavarovanja podal tudi zahtevo za izločitev predsednika senata. Ker je sodišče prve stopnje pritožnikom kršilo pravico do izjave, se ni pravočasno seznanilo z navedeno zahtevo za izločitev sodnika, kar ugotavlja tudi Višje sodišče v izpodbijanem sklepu, posledično pa je o podaljšanju začasnega zavarovanja odločil prav sodnik, čigar izločitev se je sicer zahtevala. Glede na to, da je Ustavno sodišče ugotovilo že kršitev pravice do izjave iz 22. člena Ustave, se s presojo očitkov, ki po vsebini merijo na kršitev pravice iz 23. člena Ustave, po katerem se obdolženemu med drugim zagotavlja, da o obtožbah proti njemu odloča nepristransko sodišče, sicer ni ukvarjalo. Kljub temu pa velja opozoriti, da lahko odločanje sodišča v takih okoliščinah konkretnega primera poleg tega, da krši pravico do izjave iz 22. člena Ustave, vzbuja pomisleke tudi z vidika 23. člena Ustave.

15. Ustavno sodišče je glede na vse navedeno ugotovilo, da je bila pritožnikom v postopku izdaje izpodbijanih sklepov o podaljšanju začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi kršena pravica do izjave iz 22. člena Ustave. Ker izpodbijani posamični akti ne veljajo več, gre pa za presojo ustavne skladnosti omejevalnega ukrepa v kazenskem postopku, je Ustavno sodišče odločitev omejilo na ugotovitev kršitve navedene človekove pravice pritožnikov.

16. Ker je Ustavno sodišče ugotovilo kršitev pravice do izjave iz 22. člena Ustave, se s presojo drugih zatrjevanih kršitev ni ukvarjalo.

C.

17. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 47. člena v zvezi s prvim odstavkom 49. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar in dr. Marijan Pavčnik. Sodnik in sodnica Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs sta bila pri odločanju v tej zadevi izločena. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

[1] Prvi odstavek 43. člena ZKP določa: "Ko sodnik ali sodnik porotnik zve, da je zahtevana njegova izločitev, mora takoj prenehati z vsakim nadaljnjim delom v tisti zadevi, razen če gre za nedovoljeno ali očitno neutemeljeno zahtevo za izločitev, ki se jo zavrže (peti odstavek 42. člena). Če je treba opraviti kakšno dejanje, ki bi ga bilo nevarno odlašati, se uporabijo določbe tretjega odstavka 40. člena tega zakona."

[2] Podaljšanje začasnega zavarovanja na podlagi izpodbijanih sklepov je veljalo do 15. 10. 2016.

[3] Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-50/09, Up-260/09 z dne 18. 3. 2010 (Uradni list RS, št.

29/10, in OdlUS XIX, 2), 22. in 23. točka obrazložitve.

[4] Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-6/14 z dne 5. 3. 2015 (Uradni list RS, št. 19/15), 6. točka obrazložitve.

[5] Glej npr. odločbi Ustavnega sodišča št. Up-108/00 z dne 20. 2. 2003 (Uradni list RS, št. 26/03, in OdlUS XII, 49), 7. točka obrazložitve, in št. Up-441/16 z dne 24. 1. 2019, 5. točka obrazložitve.

[6] Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-1051/11 z dne 4. 7. 2013 (Uradni list RS, št. 60/13), 8. točka obrazložitve.

[7] Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-206/04 z dne 23. 11. 2006 (Uradni list RS, št. 127/06, in OdlUS XV, 105), 6. točka obrazložitve.

[8] Glej npr. sodbe ESČP v zadevah *Nideröst-Huber proti Švici* z dne 18. 2. 1997, 24. točka obrazložitve, *Krčmář in drugi proti Republiki Češki* z dne 3. 3. 2000, 38. do 46. točka obrazložitve, in *Gregačević proti Hrvaški* z dne 10. 7. 2012, 50. točka obrazložitve.

[9] Prvi odstavek 502.c člena ZKP določa: "Sodišče lahko na obrazložen predlog državnega tožilca, upoštevajoč merila iz prvega odstavka 502. člena tega zakona in roke iz četrtega in petega odstavka 502.b člena tega zakona, s sklepom podaljša začasno zavarovanje, odrejeno s sklepom iz prvega odstavka 502.a člena tega zakona. Preden odloči o predlogu, pošlje sodišče predlog ostalim udeležencem, da se o njem izjavijo, in jim določi primeren rok za odgovor."

[10] Višje sodišče v izpodbijanem sklepu sicer navaja, da je bil poziv Matjažu Bizjaku vročen šele 19. 4. 2016, čeprav iz vročilnic, ki so jih pritožniki priložili spisu, izhaja, da je Matjaž Bizjak že 18. 4. 2016 skupaj s Francem Goršetom podal izjavo o predlogu za podaljšanje začasnega zavarovanja. Glede na vročilnice naj bi istega dne odgovor sodišču posredovala tudi družba Finis. Ker je povsem jasno, da je sodišče o podaljšanju začasnega zavarovanja odločilo že 13. 4. 2016, ko za nobenega od pritožnikov tridnevni rok še ni potekel, kar v izpodbijanem sklepu ugotavlja tudi Višje sodišče, se Ustavno sodišče z vprašanjem, kdaj je bil poziv vročen posameznim pritožnikom, ni podrobneje ukvarjalo.

[11] Prim. npr. odločbi Ustavnega sodišča št. Up-34/93 z dne 8. 6. 1995 (OdlUS IV, 129), 12. točka obrazložitve, in št. Up-328/03 z dne 12. 5. 2005 (Uradni list RS, št. 56/05, in OdlUS XIV, 41), 12. točka obrazložitve.

[12] Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-441/16, 8. točka obrazložitve.

[13] Prim. npr. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-399/05 z dne 15. 5. 2008 (Uradni list RS, št. 55/08, in OdlUS XVII, 32), 6. točka obrazložitve.

[14] Prim. odločbi Ustavnega sodišča št. Up-431/14 z dne 17. 12. 2014 (Uradni list RS, št. 2/15), 11. točka obrazložitve, in št. Up-441/16, 10. točka obrazložitve.

[15] Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-729/03, U-I-187/04 z dne 8. 7. 2004 (Uradni list RS, št. 83/04, in OdlUS XIII, 81).

⇒

Vrsta zadeve:

ustavna pritožba

Vrsta akta:

posamični akt

Vlagatelj:

Matjaž Bizjak, Golnik in drugi

Datum vloge:

7. 7. 2016

Datum odločitve:

9. 5. 2019

Vrsta odločitve:

odločba

Vrsta rešitve:

ugotovitev kršitve človekove pravice

Objava:**Dokument:**

US31884